

Iwona Paradowska-Stankiewicz, Hana Orlikova

ŚWINKA W POLSCE W 2009 ROKU

MUMPS IN POLAND IN 2009

Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego
– Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie

STRESZCZENIE

W 2009 r. zarejestrowano 2 954 zachorowania na świnkę i tym samym była kontynuowana spadkowa tendencja liczby zachorowań i zapadalności na tę chorobę, charakterystyczną dla wieku dziecięcego. Zapadalność w 2009 r. wynosiła 7,7 na 100 000 mieszkańców i była niższa w porównaniu z poprzednim rokiem (8,6) i prawie dwudziestopięciokrotnie niższa w porównaniu z medianą za lata 2003-2007. Najwyższa zapadalność na świnkę wynosząca 56,7 na 100 000 osób wystąpiła u dzieci w grupie wieku 5-9 lat. Spośród 2 954 chorych na świnkę hospitalizowanych było 35 osób tj. 1,18%. W 2009 r. nie zgłoszono żadnego zgonu z powodu świnki.

Słowa kluczowe: *świnka, nagminne zapalenie przyusznic, epidemiologia, Polska, rok 2009*

W 2009 r. zarejestrowano 2 954 zachorowań na świnkę tj. ok. 10% mniej niż w roku ubiegłym i prawie 25-krotnie mniej niż mediana za lata 2003-2007 (tab.I). Zapadalność ogółem w 2009 r. w Polsce wynosiła 7,7 na 100 000 mieszkańców i w porównaniu z poprzednim rokiem była tylko 1,1-krotnie niższa.

Największa liczba zachorowań w ciągu roku (893 przypadki, tj. 30% wszystkich zarejestrowanych zachorowań) wystąpiła w I kwartale, i w trakcie roku liczba zachorowań powoli obniżała się. Najmniej zachorowań zgłoszono w IV kwartale (642 przypadki).

W 2009 r. najwięcej zachorowań wystąpiło w województwie śląskim, wielkopolskim i mazowieckim, łącznie ponad 1/3 wszystkich przypadków. Choć nie zaobserwowano znaczących różnic jeśli chodzi o liczbę zachorowań w porównaniu z poprzednim 2008 r., jednak w 13 województwach zarejestrowano spadek liczby zachorowań (1% - 30%). Największy spadek wynoszący 30% wystąpił w województwie mazowieckim. W 3 województwach zarejestrowano umiarkowany wzrost zachorowań na świnkę (6% - 29%), najwyższy w województwie lubuskim (29%). Zróżnicowanie terytorialne zapadalności na 100 000 mieszkańców wynosiło od 4,1 w województwie podkarpackim do 11,4 w województwach polskim i lubuskim (tab. I).

ABSTRACT

In 2009, 2,954 cases of mumps were reported in Poland. Decreasing trend in number of cases and incidence has continued. The incidence 7.7 per 100 000 in 2009 was lower compared to the previous year (8.6) and twenty-five times less than the median incidence in 2003-2007. Children 5-9 year old were the most affected age group – 56.7 per 100 000. Of 2,954 cases 35 were hospitalized i.e. 1.18%. In 2009 no deaths attributed to mumps were reported.

Key words: *mumps, epidemiology, Poland, 2009*

Zachorowania dzieci i młodzieży do lat 14 stanowiły 71% ogółu przypadków. Najwięcej zachorowań - 34,6% ogółu, stwierdzono w grupie wieku 5-9 lat. W tej grupie wieku zapadalność na 100 000 osób wynosiła 56,7 i była o jedną piątą niższa w porównaniu z rokiem ubiegłym. W 2009 r. co piąte zachorowanie na świnkę dotyczyło dzieci w wieku od 10 do 14 lat, zapadalność wynosiła 28,3 i tylko w tej grupie była nieznacznie wyższa w porównaniu z poprzednim rokiem (27,9). Natomiast w grupie wieku 0-4 lata odsetek zachorowań wyniósł 16,4%, a zapadalność 25,1. Zapadalność dorosłych kształtowała się na znacznie niższym poziomie w porównaniu z młodszymi grupami wieku, podobnie jak w roku poprzednim (tab.II). Porównując zapadalność na świnkę w polskiej populacji w okresie ostatnich piętnastu lat obserwujemy utrzymywanie się tendencji spadkowej, przedłużenie cykli epidemicznych, z ostatnim szczytem zachorowań w 2004 r. (ryc.2).

Liczba zgłoszonych zachorowań z podziałem na płeć była podobnie jak w poprzednich latach wyższa u mężczyzn (1657) w porównaniu z kobietami (1297) z proporcją wynoszącą 1,27:1. Zależność taka wystąpiła w grupach wieku od 0 do 19 lat, oprócz dzieci dziewięcioletnich, natomiast u dorosłych od 20 lat nie obserwowano przewagi zachorowań w zależności od

Tabela I. Świnka w Polsce w latach 2003-2009. Liczba zachorowań i zapadalność na 100 000 ludności wg województw
Table I. Mumps in Poland in 2003-2009. Number of cases and incidence per 100 000 population by voivodeship

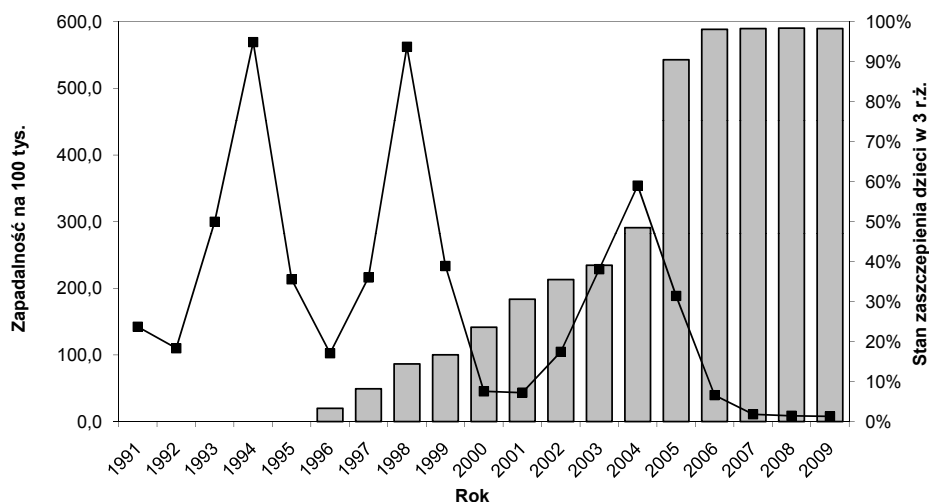
Województwo	Mediana 2003-2007		2008		2009		hospitalizacja	
	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność	hospitalizacja	
							liczba	%
POLSKA	71945	188,5	3271	8,6	2954	7,7	35	1,18
1. Dolnośląskie	1151	39,8	224	7,8	202	7,0	2	0,99
2. Kujawsko-pomorskie	6138	296,7	220	10,6	199	9,6	2	1,01
3. Lubelskie	2117	96,5	170	7,9	144	6,7	2	1,39
4. Lubuskie	248	24,6	89	8,8	115	11,4	-	-
5. Łódzkie	3312	127,3	199	7,8	186	7,3	2	1,08
6. Małopolskie	4699	144,0	277	8,4	245	7,4	3	1,22
7. Mazowieckie	3324	64,8	412	7,9	290	5,6	5	1,72
8. Opolskie	1732	163,7	110	10,6	118	11,4	4	3,39
9. Podkarpackie	1922	91,6	110	5,2	86	4,1	-	-
10. Podlaskie	951	79,2	97	8,1	103	8,6	2	1,94
11. Pomorskie	1171	53,3	137	6,2	122	5,5	-	-
12. Śląskie	9837	209,6	453	9,7	421	9,1	1	0,24
13. Świętokrzyskie	2512	196,0	158	12,4	128	10,1	1	0,78
14. Warmińsko-mazurskie	2059	144,1	99	6,9	98	6,9	-	-
15. Wielkopolskie	5847	174,2	349	10,3	340	10,0	3	0,88
16. Zachodniopomorskie	2155	127,2	167	9,9	157	9,3	8	5,10

płci. Zapadalność na świnkę mężczyzn w 2009 r. wynosiła 9,0 a u kobiet 6,6 na 100 000 osób.

Zapadalność mieszkańców wsi wynosiła 8,2 na 100 000 mieszkańców i była wyższa niż mieszkańców miast (7,5). Najwyższą zapadalność (9,1) zarejestrowano w miastach, w których liczba mieszkańców wynosi 50-99 tys., natomiast najmniejszą (6,6) w miastach liczących 20-49 tys., gdzie w poprzednim roku obserwowano najwyższą zapadalność. W grupie dzieci i młodzieży do 19 r. ż, podobnie do lat ubiegłych, wyższą zapadalność obserwowano w miastach, jednak u dzieci od 0 do 9 lat poziom zapadalności w mieście i na wsi znacznie zbliżył się w przeciwieństwie do lat

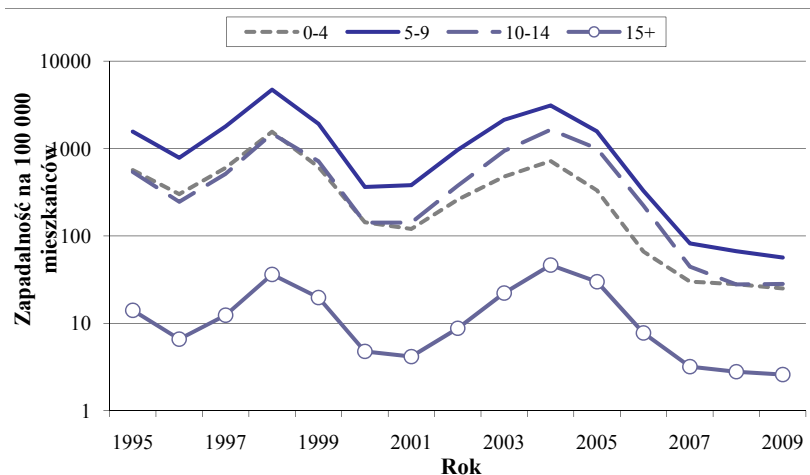
poprzednich. W grupie wieku 0-4 lata zapadalność w mieście kształtowała się na poziomie 25,8, zaś wśród mieszkańców wsi – 24,1; w grupie 5-9 lat odpowiednio: 57,2 i 56,2; w grupie 10-14 lat oraz 15-19 lat, odpowiednio: wśród mieszkańców miasta: 31,0 i 14,5 oraz mieszkańców wsi: 25,2 i 12,0.

W 2009 r. poziom zaszczepienia przeciw śwince dzieci w 3 roku życia osiągnął 98,3% w skali kraju. Najniższy odsetek zaszczepienia wynosił 96,9% w województwie dolnośląskim, zaś najwyższy – 99,8% w województwie warmińsko-mazurskim. Przed wprowadzeniem szczepień obowiązkowych przeciw śwince (szczepionka skojarzona przeciw odrze, śwince i ró-

Ryc. 1. Świnka w Polsce w latach 1991-2009. Zapadalność na 100 000 ludności i stan zaszczepienia dzieci w 3 r.ż.

Fig. 1. Mumps in Poland in 1991-2009. Incidence per 100 000 population and vaccine coverage among 3-year old children

Ryc. 2. Świnka w Polsce w latach 1995 - 2009. Zapadalność na 100 000 mieszkańców według grup wieku
 Fig. 2. Mumps in Poland, 1995 - 2009. Incidence per 100 000 population by age group.

Tabela II. Świnka w Polsce w latach 2008-2009. Zapadalność i udział procentowy wg wieku.

Table II. Mumps in Poland in 2008-2009. Incidence per 100 000 and percentage in age groups.

Wiek w latach	2008		2009	
	zapadalność	%	zapadalność	%
0 - 4	28,1	15,9	25,1	16,4
0	4,0	0,5	3,3	0,5
1	10,3	1,2	11,5	1,6
2	21,2	2,4	22,9	2,9
3	44,7	4,9	37,6	4,7
4	65,0	7,0	55,6	6,7
5 - 9	67,0	37,7	56,7	34,6
5	81,1	8,7	55,6	6,6
6	79,1	8,6	72,6	8,6
7	84,1	9,5	59,2	7,1
8	51,6	6,0	52,1	6,5
9	41,8	4,9	45,3	5,8
10 - 14	27,9	18,5	28,3	20,0
15 - 19	14,0	11,4	13,4	11,7
20 - 29	3,8	7,3	3,6	7,8
30 - 39	2,7	4,6	2,1	4,0
40 +	0,8	4,5	0,9	5,5
Ogółem	8,6	100,0	7,7	100,0

życze) obserwowano okresowe wzrosty zachorowań na świnkę w cyklach 3-4 letnich. (ryc.1). Natomiast wprowadzenie szczepień do PSO od 2003 r. przyczyniło się do systematycznego wzrostu odsetka dzieci zaszczepionych, ogólnego kontynuowanego obniżenia zachorowalności oraz opóźnienia i spłaszczenia szczytu zachorowań już w 2004 r. W związku z utrzymującym się wysokim stopniem zaszczepienia poszczególnych roczników, wynoszącym powyżej 90%, można spodziewać się dalszego ograniczania zachorowań na świnkę. Natomiast stopniowej eliminacji choroby można spodziewać się, gdy zostaną poddane szczepieniu roczniki stanowiące rezerwuuar wirusa.

Otrzymano: 28.03.2011 r.

Zaakceptowano do druku: 30.03.2011 r.

Adres do korespondencji:

Dr med. Iwona Paradowska-Stankiewicz

Zakład Epidemiologii

Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego-Państwowy

Zakład Higieny

Ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa

e-mail: istankiewicz@pzh.gov.pl